

Nap

Észlelő	Észl.	Módszer	Műszer
Balogh Zoltán (Hajdúböszörmény)	10	v	8 L
Barát Éva (Szeged)	7	f	6,3 L
Bartha Lajos (Budapest)	8	tá	5 L
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	10	v,r	16 T
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	3	v,r	10 L
Kiss László (Szeged)	6	f	8 L
Kuris Zsuzsanna (Oroszlány)	1	v	11 T
Kren, Gustav (Zágráb, CR)	8	pr	13 L
Pápics Péter (Budapest)	3	pr	7,6 T
Prehoffer Elemér (Budapest)	6	pr	8 L
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	3	pr,r	5 L

Észlelések száma:	65	Foltcsoport MDF:	7,7
Észlelt napok száma:	16	Fáklyamező MDF:	4,6
Protuberanciák száma:	-	Protuberancia MDF:	-

Rövidítések: v= vizuális módszer, r= részletrajz, f= fotó, pr= projekciós módszer, H= H α észlelés, tá= táblázatos adatok, j= jegyzet, ccd= PC rögzítés, AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.

Dátum AA	F	Dátum AA	F	Pr	Dátum AA	F	Pr	
1	10	5	11.	10	3	21.	-	-
2.	7	4	12.	8	4	22.	-	-
3.	5	5	13.	-	-	23.	7	5
4.	7	5	14.	-	-	24.	8	3
5.	7	4	15.	-	-	25.	6	4
6.	7	4	16.	9	8	26.	6	4
7.	9	5	17.	-	-	27.	7	-
8.	-	-	18.	-	-	28.	-	-
9.	-	-	19.	-	-	29.	-	-
10.	-	-	20.	11	7	30.	-	-

Nagyon kicsit csökkent az aktivitás **novemberben**, de a sok nagy csoport látványától ezt nem érzékeltük. 7–8 visszatérő is volt. Az időjárás nem kedvezett e hónapban az észlelőknek — még ennyi észlelésre sem számítottam.

A hónap elején nyugszik négy AA egymás után, és a CM-re ér egy C -12° -on (8746), és egy D -17° -on (8749), melynek a követője a bonyolultabb. CM után mindkét csoport a bomlás jeleit mutatja. A 8746-os 4-től B típusú és a peremen elhal. A 8749 kis mérete ellenére is aktív marad, nyugszik 7-én.

6-án keletkezik a CM-en $+37^\circ$ -on a 8757-es AA. 7-én kis D, 9-én megnyúlt G, 11-én nyugszik pórusmezőként.

5-6-án kel két monopolár, mindkettő visszatérő, az előző láthatóságuk követő ill. vezető tagja (8728 = 8755 és 8732 = 8758). 7-én előttük keletkezik egy pórulánc (8760), mögöttük kel egy bonyolult mező (8759). 8-ára a pórulánccból két szoros D típusú AA fejlődik, kis végekkel. 9-ére ugyanez hatalmas vezetőkkel, közepes követőkkel exponálja magát, közöttük sok pórus. 10-én van CM-en +14°-on. 11-én a vezető 53 ezer km-es sok U-val, hossza 165 ezer km. 12-re keveset változik (11-én elhal a 8758-as monopolár). 14-ig folyamatosan csökkennek a pórusok, ekkor csak a két nagy vége van meg. Így nyugszik 15-én, 16-án a 8755 is.

7-én kel a 8759-es E típusú AA, követője hatalmas pórus- és foltmező, mely folyamatosan dúsul. 8-án feltűnik az *igazi* követő, a foltmező csak a közepe volt! 10-én a területe 920 milliomoda a hemiszférának (mhs). Ezután lassan pusztulni kezd, 12/13-án van CM-en +11°-on, hossza ekkor 222 ezer km. 14-ére az eleje felére csökken, alig van PU, 15-én 3 pólusú kevés pórussal. 16-ra a vezető elhal, 17-én a közepe is. 18-án csak I típusú, 19-én nyugszik.

10-én kel a 8763-as -16°-on C típusú, majd I, lassan csökken és 18-ra elhal.

Alatta a 8765 PU mezője, mely 11-én kel -13°-on. 12-én a követő sok kis folt halmaz. Ez a 8737 visszatérője. 14-én a követő egy hatalmas PU, a vezető két közepes folt. 15-én a vezető növekszik és összeolvad a követővel. 16/17-én van CM-en az 50x170 ezer km-es *PU-hernyó*, bevágásokkal, hidakkal, umbrákkal. 17-én területe 930 mhs. Alakja keveset változik, középen kezd szétválni 22-én nyugszik.

Az északi félgömbön negyedszerre halad át egy AA (8766), mely 13-án kel. 14-én szabálytalan PU-folt, több U-val. 15-étől felosztatja ömagát: szétúsznak az umbrák. 16-án 68x42 ezer km-es. 17-én a PU is szétvált. 18/19-én van CM-en +18°-on, 20-ára foltlánc, 22-ére nagy a pusztulás, csak a követő folt marad meg és előtte kevés pórus. 24-én nyugszik pórusként.

A következő AA (8771) 16-án kel, az amúgy is kicsi folt után még kisebbek sorjáznak. 20-ára a követő egy nagyobb szabálytalan folt. 23-ára hossza 126 ezer km, két vége 24x86 ezer km-es, PU bennük kisebb umbrák. 21-én halad át a CM-en -14°-on. 24-én kicsit megnyúlik, a PU-méret és az umbrák száma csökken. 25-én a követő kicsit hízik; 26-án a van a peremen, végül 27-én nyugszik. A csoport É-i szomszédságában 24-én keletkezik egy kis D, és nyugvásukig kitart. Ugyanígy egy D-i szomszéd -28°-on is végigkíséri a korongon.

A hónap utolsó szép csoportja (8778) 21-én kel -15°-on kis C típusú. 22-én I, 23-án nagyobb I, 24-én D, 25-én D, vezető kettős U-val, 26-án a CM-en, az U-k szétválnak, az AA megnyúlik, 157 ezer km-re. 29-ére két szoros vezetője lesz, a követők elhalnak, a csoport rövidül. 30-án tovább pusztul, másnap nyugszik.

ISKUM JÓZSEF

Meteor csillagászati évkönyv 2000

Kiadványunkat folyamatosan postázzuk azon tagjaink számára, akik rendezték tagdíjukat 2000-re. Az évkönyv nem tagok számára is megrendelhető, ára 1200 Ft (postaköltséggel együtt). Megrendeléskor rózsaszín postautalványon küldjük 1200 Ft-ot az MCSE postacímére (1461 Budapest, Pf., 219.), hátoldalon a rendelt kiadvány megnevezésével. Budapesten megvásárolható a Telescopiumban, a Planetáriumban és a Műszaki Könyvtárban.